

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Sygn. akt P 10/21
BAS-WAK-2012/21

Warszawa, 17 listopada 2022 r.

Trybunał Konstytucyjny

Na podstawie art. 2 w związku z art. 42 pkt 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przedkładam wyjaśnienia w sprawie pytania prawnego Sądu Rejonowego w Chorzowie z 28 maja 2021 r. (sygn. akt P 10/21), jednocześnie wnosząc o **umorzenie postępowania** na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Uzasadnienie

I. Przedmiot kontroli

1. Postanowieniem z 28 maja 2021 r. (sygn. akt _____) Sąd Rejonowy w Chorzowie (dalej: sąd pytający lub sąd) przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu (dalej: TK lub Trybunał) pytanie prawne co do zgodności art. 86 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2345, ze zm.; dalej: k.k. lub kk) z art. 2 i art. 31 ust. 1 Konstytucji w zakresie, w jakim przywołany przepis art. 86 § 1 k.k. „umożliwia sądowi orzeczenie kary łącznej ograniczenia wolności na zasadzie kumulacji tj. sumy kar ograniczenia wolności podlegających łączeniu, gdzie podlegające łączeniu kary ograniczenia wolności orzeczone w wymiarach poniżej 1 roku, a kara łączna została orzeczone wedle wspomnianej zasady kumulacji zgodnie z art. 34 §1 kk”.

2. Przedmiotem kontroli jest art. 86 § 1 k.k. Zaskarżony przepis ma następujące brzmienie: „Sąd wymierza karę łączną w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności. Jeżeli najwyższą z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa jest kara 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności, dolną granicę kary łącznej przyjmuje się w tej wysokości. Karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach”.

II. Stan faktyczny poprzedzający wystąpienie z pytaniem prawnym

Na podstawie uzasadnienia pytania prawnego można zrekonstruować następujący stan faktyczny. Sąd Rejonowy w Chorzowie wyrokiem nakazowym z stycznia 2019 r. skazał oskarżonego na karę _____ ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Następnie, wyrokiem nakazowym z października 2019 r., skazał tego samego oskarżonego za inny czyn na karę _____ ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej,

kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym.

W dniu lipca 2020 r. Sąd Rejonowy w Chorzowie wydał wyrok łączny (sygn. akt), którym orzekł karę łączną na zasadzie kumulacji wskazanych wyżej kar jednostkowych i wymierzył oskarżonemu karę łączną ograniczenia wolności, polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

Ze względu na niewykonanie przez skazanego orzeczonej wobec niego kary łącznej, postanowieniem z stycznia 2021 r. (sygn. akt) Sąd Rejonowy w Chorzowie zarządził wykonanie wobec skazanego kary zastępczej pozbawienia wolności.

Po wydaniu postanowienia w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności, z uwagi na „powstanie zasadniczych wątpliwości na kanwie tej sprawy w kontekście treści art. 12c kkw” (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 53, ze zm.; dalej: k.k.w. lub kkw), sąd wszczął z urzędu postępowanie w trybie art. 24 § 1 k.k.w. W toku prowadzonego postępowania sąd postanowił wystąpić z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego co do zgodności art. 86 §1 k.k. we wskazanym w *petitum* zakresie z art. 2 i art. 31 ust. 1 Konstytucji.

III. Zarzuty sądu pytającego

1. W powyższym stanie faktycznym sąd pytający sformułował dwa zarzuty. Po pierwsze, sąd wyraził wątpliwość, czy art. 86 § 1 k.k. w zakresie, w jakim umożliwia sądowi orzeczenie kary łącznej ograniczenia wolności na zasadzie kumulacji, gdzie podlegające łączeniu kary ograniczenia wolności orzeczono w wymiarach poniżej 1 roku, a kara łączna została orzeczona zgodnie z art. 34 § 1 k.k., jest zgodny z art. 2 Konstytucji. Po drugie, sąd pytający poddał w wątpliwość zgodność art. 86 § 1 k.k., w zakresie wskazanym w pierwszym zarzucie, z art. 31 ust. 1 Konstytucji.

2. Pierwszy zarzut sądu pytającego dotyczy zgodności art. 86 § 1 k.k. z art. 2 Konstytucji, wyrażającym zasadę demokratycznego państwa prawnego. Sąd wskazał, że art. 86 § 1 k.k. we wskazanym w pytaniu zakresie „podważa zaufanie

obywatela do Państwa i stanowionego prawa w zakresie kryterium jasności i jednoznaczności przepisów oraz ich skutków dla skazanego w toku szeroko rozumianego procesu karnego” (pytanie, s. 4). Sąd uznał, że nie do pogodzenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego jest sytuacja, w której art. 86 § 1 k.k. „umożliwia wymierzenie skazanemu kary łącznej surowszej, aniżeli kary podlegające łączeniu gdyby kary te były wykonywane odrębnie”.

3. Drugi zarzut sądu pytającego dotyczy zgodności art. 86 § 1 k.k. z art. 31 ust. 1 Konstytucji, gwarantującym ochronę prawną wolności człowieka. Sąd podkreślił, że przepis ten wyraźnie narusza wskazaną w art. 31 ust. 1 zasadę konstytucyjną, bowiem „kreuje ramy prawne dla pogorszenia sytuacji skazanego”. Sąd nie kwestionuje, że „każda kara kryminalna (...) godzi w sposób legalny w wolność człowieka”, wskazuje jednak, że „zastosowanie instytucji kary łącznej nie może prowadzić do tego, że ta ingerencja ulega bezpodstawnemu zaostrzeniu i intensyfikacji”. Dokonując analizy stanu prawnego w sprawie, na tle której pojawiły się wątpliwości konstytucyjne, sąd pytający wskazał, że „o pogorszeniu sytuacji skazanego można traktować w wielu aspektach”. Jako dowód na pogorszenie tej sytuacji wskazał „proste arytmetyczne zestawienie”, z którego wynika, że „w świetle reguły przeliczeniowej z art. 12c kkw kara łączna w rozpatrywanej sprawie odpowiadała 545 dniom”, podczas gdy w sytuacji, gdyby skazany miał do wykonania kary jednostkowe, ich suma, po zastosowaniu reguły przeliczeniowej z art. 12c k.k.w., równałaby się 540 dniom. Dlatego też sąd skonstatował, że „art. 86 §1 kk nie powinien dawać uprawnienia do orzeczenia kary łącznej surowszej aniżeli kary podlegające łączeniu wykonywane odrębnie”.

IV. Analiza formalna

1. W myśl art. 193 Konstytucji każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Na podstawie przytoczonego przepisu w orzecznictwie konstytucyjnym rekonstruuje się trzy przesłanki, których łączne spełnienie warunkuje dopuszczalność merytorycznego rozpoznania przez TK pytania prawnego. Są to: 1) przesłanka podmiotowa, która

polega na tym, że pytanie prawne może zadać Trybunałowi Konstytucyjnemu sąd, to znaczy „każdy podmiot nazwany w Konstytucji sądem. Jest to zatem państwowy organ władzy sądowniczej, oddzielony i niezależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej, sprawujący wymiar sprawiedliwości” (wyrok TK z 23 stycznia 2022 r., sygn. akt P 10/19); 2) przesłanka przedmiotowa, w świetle której pytanie prawne ma dotyczyć hierarchicznej zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą; 3) przesłanka funkcjonalna, która uzasadnia wystąpienie z pytaniem prawnym jedynie wtedy, gdy od odpowiedzi na nie zależy rozstrzygnięcie konkretnej sprawy zawisłej przed sądem. Orzeczenie Trybunału musi zatem wywierać bezpośredni wpływ na treść rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, na podstawie której postawiono pytanie prawne (zob. np. postanowienia TK z: 29 marca 2000 r., sygn. akt P 13/99; 10 października 2000 r., sygn. akt P 10/00; 27 kwietnia 2004 r., sygn. akt P 16/03; 6 lutego 2007 r., sygn. akt P 33/06; 4 października 2010 r., sygn. akt P 12/08; 16 grudnia 2020 r., sygn. akt P 8/20).

2. Pierwszą przesłanką dopuszczalności pytania prawnego jest przesłanka podmiotowa, odnosząca się do podmiotu, któremu przysługuje kompetencja do zadania pytania prawnego, a tym samym inicjowania wykonywanej przez Trybunał kontroli przepisów prawa. Zdaniem Sejmu, spełnienie tego warunku w analizowanej sprawie nie budzi wątpliwości. Z pytaniem prawnym wystąpił bowiem Sąd Rejonowy w Chorzowie, a więc podmiot będący sądem w rozumieniu określonym w art. 175 Konstytucji.

3. Druga, przedmiotowa przesłanka pytania prawnego, dotyczy przedmiotu pytania prawnego. Winien nim być przepis prawny, a pytanie powinno dotyczyć zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą, a zatem z aktem normatywnym mającym wyższą rangę w hierarchicznie zbudowanym systemie prawa (postanowienie TK z 4 października 2010 r., sygn. akt P 12/08). Przedstawione przez Sąd Rejonowy w Chorzowie pytanie prawne obejmuje zarzuty niezgodności z Konstytucją art. 86 § 1 k.k., dotyczy więc hierarchicznej zgodności przepisu ustawowego ze wskazanymi wzorcami konstytucyjnymi.

4. Wątpliwości Sejmu budzi natomiast spełnienie przesłanki funkcjonalnej, która zawiera nakaz, aby rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem pytającym

było zależne od odpowiedzi, jakiej udzieli Trybunał Konstytucyjny (zob. m.in. postanowienie TK z 27 marca 2009 r., sygn. akt P 10/09). Podkreślić przy tym należy, że obowiązek wykazania spełnienia przesłanki funkcjonalnej spoczywa na sędzie pytającym, co wprost wynika z treści art. 52 ust. 2 pkt 5 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przez Trybunałem Konstytucyjnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.TK)

5. Analiza przedstawionego pytania prawnego z punktu widzenia wymienionych wyżej warunków objętych przesłanką funkcjonalną wymaga wskazania otoczenia normatywnego odnoszącego się do orzekania i wykonania kary łącznej w sytuacji odpowiadającej stanowi faktycznemu sprawy prowadzonej przed sądem pytającym.

Regulacje karnomaterialne dotyczące kary łącznej zawarte są w art. 85-90 k.k. Określają one m.in.: przesłanki orzeczenia kary łącznej (art. 85 k.k.), cele takiej kary (art. 85a k.k.) i wymiar kary łącznej (art. 86 k.k.). Należy podkreślić, że przy spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 85 § 1 k.k. orzeczenie kary łącznej jest obligatoryjne (zob. np. uchwała SN z 25 lutego 2005 r., sygn. akt I KZP 36/04, LEX nr 143197; wyroki SN z: 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt IV KK 5/06, LEX nr 294227; 25 lipca 2007 r., sygn. akt V KK 200/07, LEX nr 450453). Z kolei zaskarżony art. 86 § 1 k.k. określa zasady wymiaru kary łącznej. W przypadku kary łącznej ograniczenia wolności, sąd wymierza tę karę w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 2 lat ograniczenia wolności. Jeżeli najwyższą z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa jest kara 2 lat ograniczenia wolności, dolną granicę kary łącznej przyjmuje się w tej wysokości. Ustawodawca przyjął więc tzw. mieszany system łączenia kar jednostkowych, tzn. z jednej strony oparł się na zasadzie ograniczonej absorpcji (polegającej na określeniu dolnej granicy kary łącznej na poziomie powyżej kary najsurowszej), z drugiej na zasadzie kumulacji redukcyjnej (zakładającej sumowanie kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa, ale bez możliwości przekroczenia wskazanych w ustawie granic) – por. P. Kardas, *Komentarz do art. 85*, [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks Karny. Komentarz. Część ogólna, t. 1*, Warszawa 2007, s. 923 i n.). Karę łączną ograniczenia wolności orzeka się w miesiącach i latach, według ogólnej zasady dotyczącej orzekania kary ograniczenia wolności wyrażonej w art. 34 § 1 k.k. W analizowanej sprawie, sąd w ramach przyznanych mu uprawnień do kształtowania

wymiaru kary łącznej, orzekł karę łączną przy zastosowaniu reguły kumulacji (sumowania kar jednostkowych), wymierzając karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności (art. 34 § 1 k.k.). Nie przekroczył tym samym maksymalnego wymiaru tej kary wskazanego na 2 lata przez art. 86 § 1 k.k.

Procedura orzekania kary łącznej została natomiast uregulowana w rozdziale 60 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 534; dalej: k.p.k.). Zgodnie z treścią art. 568a § 1 k.p.k. sąd orzeka karę łączną w wyroku skazującym (w odniesieniu do kar wymierzonych za przypisane oskarżonemu tym wyrokiem przestępstwa) albo w wyroku łącznym (w pozostałych przypadkach, w tym także w sprawie prowadzonej przed sądem pytającym). Właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący w pierwszej instancji, orzekający kary podlegające łączeniu.

Istotne w niniejszej sprawie są także przepisy dotyczące wykonywania kary łącznej ograniczenia wolności, zawarte w k.k.w. Trzeba bowiem zauważyć, że wątpliwości konstytucyjne sądu pytającego powstały w stadium wykonywania orzeczonej prawomocnie kary łącznej ograniczenia wolności. Ważne zasady w tym zakresie uregulowane zostały w art. 12c k.k.w., który został wprowadzony do k.k.w. ustawą z 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396) i obowiązuje od 1 lipca 2015 r. Wynika z niego, że jeżeli kara ograniczenia wolności (także łączna) podlegająca wykonaniu według przepisów k.k.w. jest określona w miesiącach lub latach, przyjmuje się w postępowaniu wykonawczym, że miesiąc liczy się za dni 30, a rok za dni 365. Jak podkreśla się w doktrynie, wprowadzenie tej zasady dało podstawę do odrzucenia, poprzednio stawianego zarzutu, o nierównoważności okresów kary wyrażonych w jej czasowym wymiarze (zob. A. Grześkowiak, *Komentarz do art. 34*, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2021, Legalis nb. 5). Ustawodawca uregulował także sytuację nieskuteczności wykonania orzeczonej kary. W razie stwierdzenia, że skazany uchyla się od odbywania kary ograniczenia wolności, sąd zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, przyjmując, że jeden dzień zastępczej kary pozbawienia wolności jest równoważny dwóm dniom kary ograniczenia wolności (art. 65 k.k.w.). W toku postępowania wykonawczego sąd nie wydaje więc wyroku w zakresie odpowiedzialności karnej, a jedynie postanowienia dotyczące wykonywania kary prawomocnie orzeczonej w postępowaniu karnym.

Powyższe uwagi prowadzą do wniosku, że prawne regulacje dotyczące kary łącznej zawarte są w trzech ustawach (k.k., k.p.k., k.k.w.), co oznacza, iż ustawodawca odrębnie uregulował kwestie prawnomaterialne, proceduralne oraz wykonawcze związane z karą łączną ograniczenia wolności. Podkreślenie tego podziału jest niezwykle istotne w kontekście analizy spełnienia wymogów objętych przesłanką funkcjonalną, przesądzającą o dopuszczalności merytorycznego rozpoznania pytania prawnego.

6. W orzecznictwie trybunalskim podkreśla się, że przesłanka funkcjonalna jest związana z przesłanką przedmiotową i stanowi zespół dyrektyw skierowanych do sądu pytającego, które można wyprowadzić z art. 193 Konstytucji (postanowienie TK z 4 października 2010 r., sygn. akt P 12/08). Należą do nich: po pierwsze – wymóg, aby pytanie prawne było postawione w toku rozpoznawanej przez sąd konkretnej sprawy i w konsekwencji, by postępowanie toczące się przed Trybunałem zainicjowane pytaniem prawnym miało na celu kontrolę przepisów prawa związanych z konkretną sprawą (postanowienie TK z 4 października 2010 r., sygn. akt P 12/08); po drugie - obowiązek stosownego do charakteru sprawy odrębnego wskazania, w jaki sposób zmieniłoby się rozstrzygnięcie sądu w toczącej się przed nim sprawie, gdyby określony przepis utracił moc obowiązującą wskutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o jego niezgodności z Konstytucją (por. postanowienia TK z: 27 czerwca 2018 r., sygn. akt P 103/15; 20 maja 2020 r., sygn. akt P 11/19); po trzecie – wymóg wykazania, że rozstrzygnięcie wątpliwości konstytucyjnych nie jest możliwe przez sam sąd pytający w drodze reguł interpretacyjnych i kolizyjnych, w tym przede wszystkim wykładni zgodnej z Konstytucją (postanowienie TK z 10 kwietnia 2019 r., sygn. akt P 15/18). Zdaniem Sejmu, żadna z dyrektyw wynikających ze sformułowanej w art. 193 Konstytucji przesłanki funkcjonalnej, nie została spełniona przez sąd pytający, co w konsekwencji prowadzi do wniosku o niedopuszczalności merytorycznego rozpoznania pytania prawnego przez Trybunał.

7. Wśród wyłaniających się z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego dyrektyw objętych przesłanką funkcjonalną pytania prawnego, należy wskazać wymóg związku pytania prawnego ze sprawą rozpoznawaną przez sąd pytający. *Prima facie* wydaje się, że warunek ten został spełniony, skoro sąd wystąpił do Trybunału z pytaniem prawnym w toku procedowania w przedmiocie zmiany lub uchylecia

postanowienia wydanego w postępowaniu wykonawczym. W swoim orzecznictwie TK wskazuje jednak, że przesłanka funkcjonalna determinuje dopuszczalny przedmiot pytania prawnego, co oznacza, że „chodzi o taki przepis czy też przepisy aktu normatywnego, które będą miały zastosowanie lub chociaż będą wywierały bezpośredni wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy zawisłej przed sądem pytającym” (postanowienie TK z 10 kwietnia 2019 r., sygn. akt P 15/18). Przedmiotem pytania prawnego może być zatem wyłącznie przepis, w oparciu o który sąd jest zobowiązany wydać stosowne orzeczenie, a więc przepis, który będzie stanowił podstawę rozstrzygnięcia (postanowienia TK z: 27 lutego 2008 r., sygn. akt P 31/06; 4 października 2010 r., sygn. akt P 12/08; 19 października 2011 r., sygn. akt P 42/10; wyrok TK z 6 marca 2002 r., sygn. akt P 7/00). Sąd występujący z pytaniem prawnym jest przy tym zobowiązany do przedstawienia argumentacji prawnej na potwierdzenie funkcjonalnego związku między rozpatrywaną przez sąd sprawą a aktem normatywnym wskazanym przez sąd jako przedmiot kontroli. Trybunał zaznacza, że ukazanie konkretnego związku między przesłanką funkcjonalną i przesłanką przedmiotową pytania prawnego stanowi *conditio sine qua non* pytania prawnego (postanowienie TK z 4 października 2010 r., sygn. akt P 12/08). Szczególnego podkreślenia wymaga wskazanie, że „na gruncie art. 193 Konstytucji nie chodzi [...] o kontrolę zastosowanego już przepisu, ale o zapobieżenie rozstrzygnięciu sprawy na podstawie przepisu, co do którego pojawiają się uzasadnione wątpliwości natury konstytucyjnej. [...] Pytanie prawne pełni funkcję prewencyjną (postanowienie TK z 16 grudnia 2020 r., sygn. akt P 8/20; por. też A. Mączyński, J. Podkowiak, *Komentarz do art. 193*, [w:] M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87–243*, Warszawa 2016, Legalis nb. 13). W tym kontekście istotne więc jest, że w momencie wystąpienia z pytaniem prawnym nie jest jeszcze ukształtowana normatywna podstawa rozstrzygnięcia sądu pytającego (postanowienie TK z 16 grudnia 2020 r., sygn. akt P 8/20).

Odnosząc wskazany wymóg do analizowanej sprawy stwierdzić należy, że przesłanka ta nie została spełniona. Przedmiotem zaskarżenia sąd pytający uczynił art. 86 § 1 k.k., a więc przepis prawa materialnego, który określa zasady ustalania wymiaru kary łącznej. W *petitum* pytania prawnego sąd określił przedmiot zaskarżenia, wskazując art. 86 § 1 k.k. i podkreślając wątpliwości konstytucyjne co do tego przepisu w zakresie dopuszczalności orzeczenia kary łącznej ograniczenia wolności we wskazanej przez sąd sytuacji (wyboru zasady kumulacji przy wymiarze kary łącznej na

podstawie kar jednostkowych w wymiarach poniżej 1 roku). Zaakcentowania wymaga więc prawnomaterialny charakter normy zaskarżonej przez sąd pytający oraz moment stosowania tego przepisu, jakim jest chwila orzekania kary łącznej (w tym przypadku w wyroku łącznym). Pytanie prawne zostało natomiast skierowane do Trybunału Konstytucyjnego na etapie postępowania wykonawczego, po uprawomocnieniu się wyroku łącznego. Wątpliwości konstytucyjne pojawiły się w momencie, w którym skazany został wezwany do odbycia podlegającej wykonaniu kary łącznej ograniczenia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem łącznym, nie stawiał się do odbycia tej kary, i w związku z tym wydane zostało postanowienie w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności ze względu na uchylanie się skazanego od wykonania kary ograniczenia wolności. Dopiero na tym etapie, wykonywania kary, sąd skierował pytanie prawne. Podkreślić należy, że art. 86 § 1 k.k. jako przepis materialnoprawny stanowi podstawę orzeczenia kary łącznej w zakresie określenia jej wymiaru. Orzeczenie kary łącznej i określenie jej wymiaru dokonane zostało w wyroku łącznym, co oznacza, że art. 86 §1 k.k. został już zastosowany we wcześniejszym stadium postępowania i stanowił podstawę rozstrzygnięcia zawartego w wyroku łącznym. Sąd pytający kwestionuje więc normę, która już została zastosowana. Na jej podstawie został wydany prawomocny wyrok łączny (określający wymiar kary łącznej). Art. 86 § 1 k.k. nie jest więc przepisem, który ma stanowić podstawę przyszłego rozstrzygnięcia sądu pytającego, podjętego po uzyskaniu stanowiska TK. Według przepisów k.k.w. nie odbywa się orzekanie w przedmiocie odpowiedzialności karnej (w tym wymiaru kary), a jedynie wykonywanie kar orzeczonych prawomocnym wyrokiem; sąd w zakresie przewidzianym w k.k.w. orzeka co do zasady postanowieniem (art. 18 k.k.w). W konsekwencji należy podkreślić, że w postępowaniu wykonawczym sąd pytający nie ma możliwości orzekania o karze łącznej i zastosowania zaskarżonego art. 86 § 1 k.k. Przesądza to o niedopuszczalności pytania prawnego ze względu na brak spełnienia przesłanki funkcjonalnej określonej w art. 193 Konstytucji.

8. W odniesieniu do przedmiotu zaskarżenia wskazanego przez sąd pytający, można także wskazać inne argumenty świadczące o niespełnieniu warunków wynikających z przesłanki funkcjonalnej pytania prawnego. Zauważyć należy, że zarzuty sformułowane w uzasadnieniu są nieadekwatne do przedmiotu zaskarżenia określonego w *petitum* pytania prawnego. W *petitum* sąd zakwestionował bowiem

zgodność z Konstytucją art. 86 § 1 k.k. w zakresie, w jakim umożliwia sądowi orzeczenie kary łącznej ograniczenia wolności na zasadzie kumulacji w sytuacji, gdy podlegające łączeniu kary ograniczenia wolności orzeczono w wymiarach poniżej 1 roku, a kara łączna została orzeczona wedle wspomnianej zasady kumulacji zgodnie z art. 34 § 1 k.k. W uzasadnieniu natomiast sąd wskazał, że wszczęcie postępowania na etapie wykonania kary (w trybie art. 24 k.k.w.), w ramach którego wystąpiono z pytaniem prawnym, było skutkiem tego, że „powstały zasadnicze wątpliwości na kanwie tej sprawy w kontekście treści art. 12c kkw”. Przedmiot zaskarżenia sformułowany w *petitum* pytania (art. 86 § 1 k.k.) jest więc odmienny od wynikającego z uzasadnienia pytania prawnego (w przytoczonym *passusie* jest nim art. 12c k.k.w.). Ponadto, wskazać można także inne fragmenty uzasadnienia pytania prawnego, które świadczą o niejednoznaczności określenia przez sąd zakresu zaskarżenia i braku kompatybilności argumentów z przedmiotem zaskarżenia wskazanym w *petitum*. Mimo, że w *petitum* pytania prawnego sąd nie odniósł się do art. 12c k.k.w., w uzasadnieniu wyraźnie stwierdził, że „między przepisami art. 86 §1 kk a art. 12c kkw zachodzi ścisły związek funkcjonalny” (pytanie, s. 3). W innym miejscu uzasadnienia sąd odniósł się natomiast do skutków „stosowania art. 86 § 1 kk [w omawianym tu zakresie] w zw. z art. 34 § 1 kk” (pytanie, s. 4).

9. W związku z określeniem przedmiotu zaskarżenia należy także zauważyć, że w *petitum* pytania prawnego nieprecyzyjnie oznaczony został zakres zaskarżenia. Sąd zakwestionował bowiem konstytucyjność art. 86 § 1 k.k. w zakresie, w jakim umożliwia sądowi orzeczenie kary łącznej na zasadzie kumulacji kar jednostkowych, gdy kary podlegające łączeniu orzeczono w wymiarze poniżej 1 roku, „a kara łączna została orzeczona wedle wspomnianej zasady kumulacji zgodnie z art. 34 §1 kk”. Rozważania sądu zawarte w uzasadnieniu koncentrują się natomiast tylko na niektórych sytuacjach objętych zakresem zaskarżenia określonego w *petitum*. Wątpliwości sądu dotyczą jedynie takiej sytuacji, w której wymiar kary łącznej ograniczenia wolności przekracza 11 miesięcy. Tylko bowiem w takiej sytuacji, przy zastosowaniu reguły przeliczeniowej określonej w art. 12c k.k.w., kara łączna ograniczenia wolności będzie wynosiła (w przeliczeniu na dni) więcej niż poszczególne kary jednostkowe podlegające łączeniu. Skoro bowiem kara ograniczenia wolności wymierzana jest w miesiącach i latach, to jej wymiar poniżej 1 roku (do 11 miesięcy włącznie) obliczany jest poprzez mnożenie liczby miesięcy przez liczbę 30 dni. Gdy

kara wynosi 1 rok, to zgodnie z treścią art. 12c k.k.w. przyjmuje się, że rok liczy się za 365 dni, a nie za 360 dni (będących wynikiem mnożenia 12 miesięcy przez 30 dni). Wątpliwości sądu nie dotyczą więc sytuacji, w której w wyniku połączenia kar jednostkowych kara łączna wyniesie mniej niż 1 rok – wtedy wymiar kary łącznej w przeliczeniu na dni będzie równy sumie liczby dni kar jednostkowych.

10. Drugą dyrektywą skierowaną do sądu formułujące pytanie prawne, która wynika z przesłanki funkcjonalnej wyrażonej w art. 193 Konstytucji i skonkretyzowana została w art. 52 ust. 2 pkt 5 u.o.TK, jest obowiązek wykazania, że od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem pytającym. Trybunał w swoim orzecznictwie podkreśla, że zależność zachodząca między orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, stanowiącym odpowiedź na pytanie prawne sądu a rozstrzygnięciem sprawy toczącej się przed pytającym sądem musi mieć charakter bezpośredni, merytoryczny oraz prawnie istotny (postanowienie TK z 16 grudnia 2020 r., sygn. akt P 8/20). Akcentuje jednocześnie, że obowiązek wykazania tej zależności spoczywa na sądzie pytającym, który powinien uzasadnić, że rozstrzygnięcie toczącej się przed nim sprawy nie jest możliwe bez odpowiedzi TK na przedstawione pytanie prawne (por. np. postanowienia TK z: 10 października 2000 r., sygn. akt P 10/00; 27 kwietnia 2004 r., sygn. akt P 16/03; 15 maja 2007 r., sygn. akt P 13/06; 22 października 2007 r., sygn. akt P 24/07; 9 grudnia 2008 r., sygn. akt P 52/07). Trybunał zwraca uwagę, że „dopełnienie tego obowiązku nie następuje przez powtórzenie ogólnej formuły ustawowej, ale wymaga wykazania, że *in casu* spełniony jest konstytucyjny warunek dopuszczalności pytania prawnego” (postanowienie TK z 13 lutego 2012 r., sygn. akt P 5/09). Sąd zobligowany jest więc do wykazania, jak zmieniłoby się rozstrzygnięcie w toczącej się przed nim sprawie, gdyby kwestionowany przepis utracił moc obowiązującą wskutek orzeczenia przez TK o jego niezgodności z Konstytucją (wyrok TK z 21 stycznia 2014 r., sygn. akt P 26/12).

Odnosząc wskazany wymóg wykazania wpływu orzeczenia TK na rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przez sądem pytającym stwierdzić należy, że przedstawione uzasadnienie nie spełnia tego warunku, co stanowi kolejny argument świadczący o niedopuszczalności merytorycznego rozpoznania pytania prawnego. Sąd ocenił co prawda, że odpowiedź na pytanie prawne „w sposób bezpośredni rzutować będzie na orzeczenie Sądu pytającego i tym samym rozstrzygnię

wątpliwości, czy opisane wyżej zastrzeżenia prawne względem art. 86 §1 kk naruszają porządek konstytucyjny”. W dalszej części uzasadnienia brak jest jednak szczegółowych rozważań wskazujących na konkretny wpływ orzeczenia TK na rozstrzygnięcie sądu pytającego. Wskazuje się jedynie, że zajęcie stanowiska przez TK „pozwoli rozstrzygnąć, czy w świetle powołanych przepisów Konstytucji skazany ma odbyć karę zastępczą orzeczoną w miejsce niewykonanej kary łącznej ograniczenia wolności będącej karą surowszą aniżeli kary jednostkowe ograniczenia wolności”. Nie sposób uznać takiego uzasadnienia za spełniające wymóg wykazania, w jaki sposób zmieniłoby się orzeczenie sądu w zależności od odpowiedzi na skierowane pytanie prawne. Uzasadnienie sądu w tym zakresie jest bardzo ogólne i lakoniczne, nie wyczerpujące nakazu przedstawienia stosownej argumentacji prawnej, która potwierdzałaby znaczenie rozstrzygnięcia trybunalskiego dla toczącej się przed sądem pytającym sprawy. Na podstawie tej wypowiedzi sądu trudno jest ustalić, w jakim zakresie odpowiedź na pytanie prawne może mieć wpływ na wynik sprawy, w związku z którą zostało ono przedstawione.

Brak spełnienia wymogu wykazania wpływu orzeczenia TK na rozstrzygnięcie w sprawie jest jeszcze wyraźniej widoczny, jeśli uwzględni się istotę i funkcje postępowania, w ramach którego zostało skierowane pytanie prawne. Sąd stwierdził jednoznacznie, że skierowane do Trybunału pytanie prawne „ma istotne znaczenie dla toczącego się postępowania wykonawczego, w tym dla postępowania prowadzonego w trybie art. 24 §1 kkw” (pytanie, s. 5). Zgodnie z treścią tego przepisu „Jeżeli ujawnią się nowe lub poprzednio nieznanne okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia, sąd może w każdym czasie zmienić lub uchylić poprzednie postanowienie”. Przewidziana w tym przepisie szczególna możliwość uchylecia lub zmiany postanowień odnosi się wyłącznie do orzeczeń wykonawczych, tj. do orzeczeń wydawanych w toku postępowania wykonawczego na podstawie przepisów Kodeksu karnego wykonawczego (por. S. Lelental, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2020, Legalis: komentarz do art. 24, nb. 3). W doktrynie zwraca się uwagę, że uregulowana w art. 24 k.k.w. instytucja „nie jest środkiem zaskarżenia i stanowi środek kontroli i wzruszania orzeczeń wydawanych na podstawie przepisów Kodeksu karnego wykonawczego, będący wyrazem realizacji w postępowaniu wykonawczym zasady prawdy materialnej” (K. Postulski, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2017, LEX: komentarz do art. 24, teza 5). Jednoznacznie podkreśla się przy tym, że środek ten ograniczony jest do badania wyłącznie okoliczności faktycznych.

W konsekwencji, warunkiem *sine qua non* dla dokonania zmiany orzeczenia w trybie art. 24 § 1 k.k.w. jest pojawienie się nowych lub nieznanych sądowi podczas orzekania okoliczności, które rzutują na wydane orzeczenie w taki sposób, że wymaga ono modyfikacji. Chodzi zatem o okoliczności, które pojawiły się już po wydaniu orzeczenia, względnie istniały już przed jego wydaniem, lecz nie były znane sądowi, a tym samym nie były przez sąd brane pod uwagę przy wydaniu postanowienia (por. K. Postulski, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2017, LEX: komentarz do art. 24, teza 7). Sąd Najwyższy konsekwentnie stoi na stanowisku, że w art. 24 § 1 k.k.w. chodzi o przesłanki natury faktycznej, a nie żadne inne okoliczności takie jak ujawnienie się popełnionego przez sąd błędu natury prawnej, omyłki zaistniałej w postanowieniu lub zmiany stanu prawnego (zob. postanowienia SN z: 9 grudnia 2009 r., sygn. akt V KK 178/09, LEX nr 553757; 29 września 2010 r., sygn. akt IV KK 255/10, LEX nr 644492; 23 kwietnia 2015 r., sygn. akt II KK 100/15, LEX nr 1682154).

Biorąc pod uwagę istotę i zadania postępowania wszczętego w stadium wykonawczym na podstawie art. 24 § 1 k.k.w. oraz zakres możliwych rozstrzygnięć sądu w tym trybie stwierdzić należy, że brak jest prawnej możliwości bezpośredniego oddziaływania hipotetycznego wyroku Trybunału na orzeczenie, które sąd mógłby podjąć w trybie art. 24 § 1 k.k.w. Jest to bowiem postępowanie incydentalne przewidziane w toku postępowania wykonawczego (por. K. Postulski, *Wzruszanie prawomocnych postanowień wydawanych w postępowaniu wykonawczym*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 10, s. 97). Postępowanie takie zmierza więc do zmiany lub uchylenia postanowienia wydanego w postępowaniu wykonawczym – w przedmiotowej sprawie zostało ono wszczęte po wydaniu postanowienia w przedmiocie zarządzenia wykonania wobec skazanego kary zastępczej pozbawienia wolności ze względu na uchylanie się skazanego od odbywania prawomocnie orzeczonej kary łącznej ograniczenia wolności. Należy więc przede wszystkim zauważyć, że w trybie art. 24 § 1 k.k.w. nie ma możliwości zmiany lub uchylenia wyroku łącznego, w którym orzeczona została kara łączna w wymiarze ustalonym na podstawie zaskarżonego art. 86 § 1 k.k. Art. 24 § 1 k.k.w. pozwala bowiem na uchylenie lub zmianę tylko postanowienia wydanego w postępowaniu wykonawczym – w tym przypadku postanowienia o zarządzeniu wykonania kary zastępczej pozbawienia wolności. Jak podkreśla się w doktrynie, postępowanie w ramach art. 24 k.k.w. toczy się po rozstrzygnięciu winy oskarżonego oraz po

wymierzeniu mu kary i innych środków karnych (K. Nowicki, *Postępowanie sądu w stadium wykonawczym w trybie art. 24 k.k.w.*, „Państwo i Prawo” 2009, nr 12, s. 76). Ponadto, jak wskazano, przepis ten nie daje podstaw do reformacji postanowień wykonawczych z innych przyczyn niż okoliczności natury faktycznej, co oznacza, że niedopuszczalne jest uwzględnienie w ramach art. 24 § 1 k.k.w. takich przyczyn jak wadliwość prawna postanowienia czy zmiana stanu prawnego. Z powyższego wynika więc, że brak jest prawnej możliwości bezpośredniego wpływu orzeczenia TK (odpowiedzi na pytanie prawne) na rozstrzygnięcie sądu wydane w trybie art. 24 § 1 k.k.w.

11. Dokonując analizy pytania prawnego z punktu widzenia przesłanek jego dopuszczalności, należy także odnieść się do formalnych wymogów określonych w art. 52 ust. 2 pkt 4 u.o.TK. Ze wskazanego przepisu wynika, że do obowiązków sądu pytającego należy sformułowanie zarzutu niezgodności z Konstytucją kwestionowanego aktu normatywnego oraz jego uzasadnienie, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Nie budzi wątpliwości fakt, że ze względu na obowiązywanie zasady, jaką jest domniemanie konstytucyjności aktu normatywnego, ciężar dowodu potwierdzającego niekonstytucyjność przepisu spoczywa na sędzię kwestionującym zgodność ustawy z Konstytucją (wyrok TK z 27 czerwca 2008 r., sygn. akt K 51/07; postanowienie TK z 21 stycznia 2015 r., sygn. akt K 13/13). Trybunał podkreśla, że sąd nie powinien kierować pytania prawnego do TK, jeżeli nie potrafi przedstawić prawnych argumentów na uzasadnienie niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją (postanowienia TK z: 27 lutego 2008 r., sygn. akt P 31/06; 4 października 2010 r., sygn. akt P 12/08). Dlatego też szczególną uwagę zwraca się na treść uzasadnienia pytania prawnego, które powinno zawierać szczegółową i precyzyjną jurydyczną argumentację uprawdopodobniającą stawiane zarzuty. Prawidłowe pismo inicjujące postępowanie przed Trybunałem powinno więc zawierać relewantną argumentację podważającą domniemanie konstytucyjności przepisów (postanowienia TK z: 18 grudnia 2014 r., sygn. akt P 26/14; 26 maja 2015 r., sygn. akt SK 6/13). Wymogu tego z pewnością nie spełniają uwagi nazbyt ogólne, niejasne czy też czynione jedynie na marginesie innych rozważań (zob. np. wyrok TK z 5 czerwca 2014 r., sygn. akt K 35/11; postanowienie TK z 13 stycznia 2015 r., sygn. akt K 44/13), jak również lakoniczne sformułowanie zarzutu niekonstytucyjności (postanowienie TK z 21 stycznia 2015 r., sygn. akt K 13/13). Sąd

pytający zobowiązany jest do odpowiedniego udowodnienia zarzutów stawianych w kontekście każdego wskazanego wzorca kontroli (postanowienie TK z 21 stycznia 2015 r., sygn. akt K 13/13).

Analiza treści uzasadnienia przedstawionego pytania prawnego prowadzi do wniosku, że formalnoprawny wymóg wynikający z art. 52 ust. 2 pkt. 4 u.o.TK nie został spełniony. Sąd sformułował zarzuty naruszenia dwóch przepisów Konstytucji. W odniesieniu do pierwszego z nich wskazał jedynie, że art. 86 § 1 k.k. w zakresie wskazanym w *petitum* pytania prawnego „narusza wyrażoną w art. 2 zasadę demokratycznego państwa prawnego. [...] W omawianej materii podważa zaufanie obywateli do Państwa i stanowionego prawa powszechnie obowiązującego w zakresie kryterium jasności i jednoznaczności przepisów oraz ich skutków dla skazanego w toku szeroko rozumianego procesu karnego, obejmującego [...] także postępowanie wykonawcze”. Tak ogólne twierdzenia sądu pytającego budzą poważne wątpliwości z punktu widzenia realizacji nakazu przedstawienia argumentacji potwierdzającej niekonstytucyjność przepisu. Przede wszystkim sąd nieprecyzyjnie określił wzorzec kontroli. W orzecznictwie Trybunału zwraca się bowiem uwagę, że konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawnego pozwala na rekonstrukcję tzw. zasad pochodnych, które choć funkcjonalnie są ze sobą powiązane i mają częściowo wspólną treść, nie są jednak tożsame. Odnieść to należy m.in. do wywodzonych z klauzuli państwa prawnego zasad: zaufania obywatela do państwa i prawa (zasady lojalności) i zasady poprawnej legislacji, które nie są tożsame, mimo że obie służą osiągnięciu pewności prawa (por. wyrok TK z 19 maja 2011 r., sygn. akt K 20/09). W świetle bogatego orzecznictwa konstytucyjnego z zasady lojalności wynikają przede wszystkim: a) ochrona praw nabytych i ekspektatyw, b) uwzględnianie interesów w toku, c) generalny zakaz retroakcji oraz d) wymóg odpowiedniego *vacatio legis*. Zasada poprawnej legislacji z kolei zawiera w sobie w szczególności wymóg określoności prawa oraz nakaz dochowania odpowiedniego trybu jego stanowienia (por. np. wyrok TK z 13 marca 2006 r., sygn. akt P 8/05). Dlatego każda z tych zasad, jakkolwiek wywiedziona z art. 2 Konstytucji, wymaga odrębnego i właściwego do swej treści uzasadnienia (wyrok TK z 19 maja 2011 r., sygn. akt 20/09).

Sąd pytający jako wzorzec kontroli uczynił zasadę demokratycznego państwa prawnego i wskazał, że zaskarżony przepis podważa zaufanie obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa w zakresie kryterium jasności i jednoznaczności przepisów. Taka konstrukcja zarzutu niekonstytucyjności jest, zdaniem Sejmu,

niewłaściwa i niespełniająca wymogu odrębnego, pełnego uzasadnienia zasad objętych klauzulą państwa prawnego. Sąd nie wyjaśnił, w czym przejawia się niejasność i nieprecyzyjność zaskarżonego przepisu i w jaki sposób naruszone zostały zasady poprawnej legislacji przy konstrukcji art. 86 § 1 k.k., które mogłyby powodować podważenie zaufania obywatela do państwa i stanowionego prawa. Jedyne *passus*, w którym można doszukać się uzasadniania zarzutu niekonstytucyjności, brzmi: „Jest nie do pogodzenia z tą zasadą konstytucyjną [zasadą demokratycznego państwa prawnego] sytuacja, w której przepis art. 86 §1 kk umożliwia wymierzenie skazanemu kary łącznej surowszej, aniżeli kary podlegające łączeniu gdyby kary te były wykonywane odrębnie”. Trudno we wskazanych wyjaśnieniach sądu dostrzec argumentację potwierdzającą niejasność i nieprecyzyjność art. 86 § 1 k.k., a także podstawę do podważenia zasady zaufania do państwa i prawa. Brak jest w uzasadnieniu pytania prawnego jakichkolwiek argumentów lub dowodów na poparcie postawionego zarzutu niezgodności art. 86 § 1 k.k. z wyrażoną w art. 2 Konstytucji zasadą demokratycznego państwa prawnego.

Analogiczny zarzut można postawić rozważaniom sądu pytającego w zakresie uzasadnienia niezgodności art. 86 § 1 k.k. z drugim powołanym wzorcem kontroli, a mianowicie z art. 31 ust. 1 Konstytucji. Sąd wskazał jedynie, że „art. 86 §1 kk, kreując ramy prawne dla omówionego wyżej pogorszenia sytuacji prawnej skazanego, wyraźnie tę zasadę konstytucyjną narusza”. Wychodząc od uznania, że „każda kara kryminalna (...) godzi w sposób legalny w wolność człowieka”, sąd zauważa, że „zastosowanie kary łącznej nie może prowadzić do tego, że ta ingerencja podlega bezpodstawnemu zaostreniu i intensyfikacji”. Odnosząc się do formalnoprawnych warunków uzasadnienia pytania prawnego należy podkreślić, że w przytoczonych wyjaśnieniach sądu nie została zawarta ani analiza art. 31 ust. 1 Konstytucji przyjętego jako wzorzec kontroli ani argumentacja potwierdzająca niekonstytucyjność zaskarżonego przepisu. Sąd nie przedstawił analizy związku orzeczenia kary łącznej w wymiarze ustalonym według zasady kumulacji określonej w art. 86 § 1 k.k. z naruszeniem gwarancji zapewniającej ochronę prawną wolności człowieka. Nie dokonał także analizy dopuszczalności wystąpienia sytuacji określonej przez sąd jako „pogorszenie sytuacji prawnej skazanego”. Bezspornym jest bowiem, że wolność człowieka nie ma charakteru absolutnego, zaś konstytucyjność jej ograniczenia oceniać należy z perspektywy wymogów określonych w art. 31 ust. 3 i art. 41 ust. 1 Konstytucji. Sąd przyjął natomiast bez merytorycznej argumentacji, że zastosowanie

art. 86 § 1 k.k. prowadzi do „bezpodstawnego zaostrzenia i intensyfikacji” ingerencji w wolność człowieka.

12. Z powyższych analiz wynika, że sąd będący inicjatorem postępowania przed TK nie uzasadnił należycie pytania prawnego. Nie zostały spełnione formalnoprawne wymogi wynikające z art. 52 ust. 2 pkt. 4 u.o.TK w zakresie obowiązku sformułowania przez sąd pytający zarzutu niezgodności z Konstytucją kwestionowanego art. 86 § 1 k.k. oraz jego uzasadnienia, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, a także wymogi określone w art. 52 ust. 2 pkt. 5 u.o.TK w zakresie obowiązku wyjaśnienia przez sąd pytający, w jakim zakresie odpowiedź na pytanie może mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, w związku z którą pytanie zostało przedstawione.

Tym samym Sejm wnosi o **umorzenie postępowania** na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.TK, z powodu niedopuszczalności wydania wyroku.

MARSZAŁEK SEJMU

Elżbieta Witek